

1. Nazwa kierunku	interdyscyplinarne studia humanistyczne nad środowiskiem <i>[Interdisciplinary Environmental Studies in the Humanities]</i>
2. Wydział	Wydział Humanistyczny
3. Cykl rozpoczęcia	2025/2026 (semestr zimowy)
4. Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
5. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7. Kod ISCED	0288 (Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące sztuki i przedmioty humanistyczne)
8. Liczba semestrów	6
9. Tytuł zawodowy	licencjat
10. Ogólna charakterystyka kierunku i założonej koncepcji kształcenia	Celem Interdyscyplinarnych studiów humanistycznych nad środowiskiem jest namysł nad dziedzictwem kulturowym w perspektywie środowiskowej: szczególnie w odmianach kulturowo-przyrodniczej, płciowo-równościowej i technospołecznej. Środowisko rozumie się tu szeroko i nie ogranicza wyłącznie do pojęcia środowiska naturalnego. Studia te nie mają odpowiednika poza Uniwersytetem Śląskim, a ich wyróżniającym się atutem jest fuzja trzech pól badawczych, które funkcjonują odrębnie w tradycyjnych podziałach dyscyplinowych. Uzasadnieniem zestawienia w jednym programie kształcenia treści kulturowych, technospołecznych, przyrodniczych oraz genderowych jest ich wzajemne oddziaływanie w epoce przekształceń środowiska przez działalność człowieka oraz transformacji na płaszczyźnie antropologicznej pod wpływem technologii cyfrowych. Interdyscyplinarne studia humanistyczne nad środowiskiem przewartościują dotychczasowe założenia dyscyplinowe w obrębie humanistyki i poza nią; wychodzą naprzeciw nowym klasyfikacjom. Są także odpowiedzią na potrzebę nowej legitymizacji humanistycznych nauk. Studia pozwalają na analizy różnorodnych przekazów dot. przeobrażeń klimatyczno-środowiskowych oraz społeczno-kulturowych, a także zakładają aktywistyczne i zaangażowane postulaty użyteczności nauki, wreszcie - prowadzą do wytworzenia społecznej samoświadomości ekokrytycznej. Nieograniczone do analiz językowych i tekstowych, zajmują się badaniem różnych fenomenów kulturowych, artystycznych, technospołecznych, wiążąc je z zagadnieniami ekonomiczno-politycznymi i gospodarczymi. Studia są humanistyką w stanie negocjacji: problemów, które stać się mogą przedmiotem badań, oraz sposobów ich interpretowania. Tak rozumiany program kształcenia nie traci przy tym zasadniczego celu, jakim jest łagodzenie negatywnych efektów działalności człowieka i jego wpływu na środowisko. Moduły w ramach interdyscyplinarnych studiów humanistycznych nad środowiskiem pomyślane zostały jako skierowane na konkretne cele, przekładalne na społeczną praktykę. Ich podstawą są nauki humanistyczne, wspomagane dyscyplinami nie-humanistycznymi.
11. Informacje o związku studiów ze strategią uczelni oraz o potrzebach społeczno-gospodarczych warunkujących prowadzenie studiów i zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami	Interdyscyplinarne studia humanistyczne nad środowiskiem przygotowano w ścisłym powiązaniu z celami strategicznymi Uniwersytetu Śląskiego (UŚ) oraz z kluczowymi celami w obszarze „kształcenie i studenci”. Związek programu widoczny jest zwłaszcza z takimi priorytetowymi obszarami badawczymi, jak: POB 1: Harmonijny rozwój człowieka – troska o ochronę zdrowia i jakość życia; POB 3: Zmiany środowiska i klimatu wraz z towarzyszącymi im wyzwaniami społecznymi; POB 4: Humanistyka dla przyszłości – interdyscyplinarne badania kultury i cywilizacji; W ramach zgodności ze strategicznym modelowaniem oferty dydaktycznej (cel 1) studia pomyślane zostały jako interdyscyplinarne, z modułami w języku polskim oraz angielskim, z uwzględnieniem badań prowadzonych na Wydziale Humanistycznym. Program kształcenia wykorzystuje najbardziej aktualne i nowocześnie pomyślane formy kształcenia akademickiego, odwołując się do wzorców międzynarodowych. Oferta kształcenia jest także ściśle związana z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego na Górnym Śląsku i w Zagłębiu

		Dąbrowskim. Procesy transformacji energetycznej, w szczególności dekarbonizacji, wspieranej studiami nad energiami (energy humanities), postindustrialne przeobrażenia krajobrazowe i społeczno-ekonomiczne przebiegają w naszym regionie szczególnie intensywnie – interdyscyplinarna humanistyka środowiskowa odpowiada na zapotrzebowania kadrowe, wynikające z takich przeobrażeń, oraz na konieczność zaangażowania obywatelskiego w sprawy związane z globalnym i lokalnym kryzysem klimatycznym; wreszcie – wspiera się aktywistami i specjalistami już działającymi w regionie, zapraszając ich do prowadzenia zajęć warsztatowo-projektowych. Program studiów wpisuje się w wizję rozwoju województwa śląskiego (Śląskie 2030, Zielone Śląskie, Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego, Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030). Studia realizują cele umiędzynarodowienia (cel 2): program zakłada wymianę wykładowców pomiędzy UŚ a uczelniami zagranicznymi (w ramach programu NAWA Partnerstwa Strategiczne) oraz prowadzenie modułów w języku angielskim (opracowanie jednego wspólnego modułu z partnerami) i obowiązek ich zaliczenia. Ponadto program studiów gwarantuje stale zwiększający się udział studentów i studentek w prowadzonych badaniach i projektach naukowych, pozostających w relacji z głównymi obszarami kierunku, tj.: studiami nad płciami, roślinami, zwierzętami, przyrodą nieożywioną oraz technologią w perspektywie środowiskowej (P9). Istotna jest także relacja pomiędzy programem kierunku a celami zrównoważonego rozwoju ONZ (wskazujemy tu zwłaszcza cel 8: „promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi”; cel 13: „podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom; cel 16: „promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu”). Program studiów jest również zgodny z polityką Uniwersytetu wyrażoną w Planie Równości Płci (zarządzenie nr 212/2021 Rektora Uniwersytetu Śląskiego z dnia 7 grudnia 2021). Utworzenie interdyscyplinarnych studiów humanistycznych nad środowiskiem jest odpowiedzią przede wszystkim na problemy kryzysu środowiskowego oraz transformacji energetycznej, które lokalnie ujmuje Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030. Studia te mogą być traktowane jako propozycja środowiska akademickiego adresowana w pierwszej kolejności do osób zamieszkałych na terenach objętych transformacją i chcących podejmować studia związane z tym problemem, które pomogąby zrozumieć zachodzące w tym regionie i innych regionach objętych transformacją procesy kulturowo-społeczno-gospodarcze, projektować je, kreować, a gdy to konieczne, także łączyć.
12.	Specjalności	nie dotyczy
13.	Ogólna charakterystyka specjalności	
14.	Semestr od którego rozpoczyna się realizacja specjalności	nie dotyczy
15.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	• <i>[dyscyplina wiodąca]</i> literaturoznawstwo (dziedzina nauk humanistycznych): 51% • nauki o kulturze i religii (dziedzina nauk humanistycznych): 39% • nauki biologiczne (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 10%
16.	Liczba punktów ECTS konieczna dla	180

	uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	
17.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	31%
18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	112
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	13
20.	Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: - na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; - na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne	136
21.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje	2

	praktyki	
22.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	Praktyki zawodowe są integralną częścią programu studiów, realizowanego przez studentów na poszczególnych kierunkach, poziomach, profilach i formach studiów. Praktyki mają pomóc w skonfrontowaniu wiedzy zdobytej w trakcie studiów z wymaganiami rynku pracy, zdobyciu umiejętności przydatnych w zawodzie, poznaniu praktycznych zagadnień związanych z pracą na stanowiskach, do których student jest przygotowywany w trakcie trwania studiów. Praktyki mają oswoić studenta z profesjolektami właściwymi dla konkretnej branży oraz kulturą pracy. Zasady organizacji praktyk określa zarządzenie Rektora. Szczegółowe zasady odbywania praktyk z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych kierunków określa kierunkowy regulamin praktyk zawodowych, w szczególności: efekty uczenia się założone do osiągnięcia przez studenta podczas realizacji praktyki zawodowej, ramowy program praktyk zawierający opis zagadnień, wymiar praktyki (liczba tygodni godzin); formę praktyki (ciągła, śródroczna), kryteria wyboru miejsca odbywania praktyki, obowiązki studenta przebywającego na praktyce, obowiązki opiekuna akademickiego praktyki, warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta oraz warunki zwolnienia w całości lub części z obowiązku odbycia praktyk. Liczbę ECTS i liczbę godzin określa plan studiów.
23.	Wymogi związane z ukończeniem studiów	Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, uzyskanie poświadczenia odpowiedniego poziomu biegłości językowej w zakresie języka obcego oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej. Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie kwalifikacji odpowiedniego stopnia. Szczegółowe zasady procesu dyplomowania oraz wymogi dla pracy dyplomowej określa Regulamin Studiów oraz regulamin dyplomowania.